



SPIS TREŚCI

Proklamacja centrystów	xvi
Przedmowa	xviii
Dla studenta: ekonomia a Internet	xxiii

CZĘŚĆ PIERWSZA PODSTAWY I

Rozdział I

Podstawowe pojęcia ekonomii	3
-----------------------------	---

A. Po co studiować ekonomię? 3

Komu bije dzwon * **Niedobór i produktywność: bliźniacze zagadnienia ekonomii 3** * Definicje ekonomii * Niedobór i efektywność * Mikroekonomia i makroekonomia * **Logika ekonomii 5** * **Chłodny rozum w służbie gorącemu sercu 6** *

B. Trzy zagadnienia organizacji gospodarki 7 Gospodarka rynkowa, nakazowa i mieszana 8 *

C. Techniczne możliwości społeczeństwa 8

Nakłady i produkty 9 * **Krawędź możliwości produkcyjnych 9** * Zastosowanie PPF w teorii wyboru społecznego * Koszty alternatywne * Produktywność *

Podsumowanie 15 * **Przegląd pojęć 15** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 16** *
Zagadnienia do dyskusji 16 *

Załącznik I

Jak czytać wykresy	18
--------------------	----

Krawędź możliwości produkcyjnych 18 * Wykres możliwości produkcyjnych * Krzywa gładka * Nachylenia i linie * Nachylenie krzywej * Nachylenie jako wartość krańcowa * Przesunięcia i ruch wzdłuż krzywej * Nietypowe wykresy *

Podsumowanie załącznika 23 * **Przegląd pojęć 24** * **Zagadnienia do dyskusji 24** *

Rozdział 2

Współczesna gospodarka mieszana	25
---------------------------------	----

A. Mechanizm rynkowy 26

Porządek gospodarczy zamiast chaosu * Jak rynki rozwiązują trzy podstawowe problemy gospodarcze * Dwuwładza * Obraz cen i rynków * Niewidzialna ręka rynku *

B. Handel, pieniądź, kapitał 30

Handel, specjalizacja i podział pracy 31 * **Pieniądź: smar w maszynie wymiany 33** * **Kapitał 33** * Kapitał i własność prywatna *

C. Widzialna ręka rządu 34

Produktywność 35 * Konkurencja niedoskonała * Efekty zewnętrzne * Dobra publiczne * **Papiery wartościowe 38** * **Wzrost i stabilizacja gospodarcza 39** * **Powstanie państwa dobrobytu** * Wrogość konserwatystów 40 * **Współczesna gospodarka mieszana** *

Podsumowanie 41 * **Przegląd pojęć 42** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 43** *
Zagadnienia do dyskusji 43 *



Rozdział 3	
Podstawowe elementy podaży i popytu	45
A. Rozkład popytu	46
Krzywa popytu 47 * Popyt rynkowy * Siły wpływające na krzywą popytu * Przesunięcie popytu *	
B. Rozkład podaży	46
Krzywa podaży 47 * Podaż rynkowa * Siły wpływające na krzywą podaży * Przesunięcie podaży *	
C. Równowaga podaży i popytu	53
Równowaga krzywych podaży i popytu 54 * Wpływ przesunięcia podaży lub popytu * Interpretacja zmian cen i ilości * Podaż, popyt a imigracja * Rozdzielcza rola cen 59 *	
Podsumowanie 60 * Przegląd pojęć 61 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 61 * Zagadnienia do dyskusji 61 *	

CZĘŚĆ DRUGA
MIKROEKONOMIA: PODAŻ, POPYT I RYNKI PRODUKTOWE
63

Rozdział 4	
Podaż i popyt: elastyczność i zastosowanie	65
A. Cenowa elastyczność popytu i podaży	65
Cenowa elastyczność popytu 65 * Obliczanie elastyczności * Cenowa elastyczność na wykresie * Skrócona metoda obliczania elastyczności * Algebra elastyczności * Elastyczność to nie nachylenie * Elastyczność a przychody 70 * Paradoks obfitych żniw * Cenowa elastyczność podaży 72 *	
B. Zastosowanie w istotnych zagadnieniach gospodarczych	73
Ekonomia rolnictwa 73 * Długookresowy spadek znaczenia rolnictwa * Wpływ podatku na cenę i ilość 75 * Minimalne poziomy, maksymalne pułapy 77 * Kontrowersje wokół płacy minimalnej * Sterowanie cenami energii * Narzędzia rozdziału: kolejki, kartki i portfele *	
Podsumowanie 81 * Przegląd pojęć 82 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 82 * Zagadnienia do dyskusji 82 *	

Rozdział 5	
Popyt i zachowanie konsumenta	84
Teoria wyboru i użyteczności 84 * Użyteczność krańcowa i prawo malejącej użyteczności krańcowej * Przykład * Pochodne krzywych popytu 87 * Zasada ekwimarginalna * Dlaczego krzywe popytu mają nachylenie ujemne * Wypoczynek a optymalna alokacja czasu * Analityczny rozwój teorii użyteczności * Podejście alternatywne: efekt substytucji i efekt dochodowy 89 * Efekt substytucji * Efekt dochodowy * Od popytu indywidualnego do rynkowego 91 * Przesunięcie popytu * Substytuty i dobra komplementarne * Empiryczne przybliżenie elastyczności cenowej i dochodowej * Ekonomia uzależnień 94 * Paradoks wartości 95 * Nadwyżka konsumenta 96 * Zastosowanie nadwyżki konsumenta *	
Podsumowanie 98 * Przegląd pojęć 99 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 99 * Zagadnienia do dyskusji 99	

Załącznik 5	
Analiza geometryczna równowagi konsumenta	101



Krzywa obojętności 101 * Zasada substytucji * Mapa obojętności * **Linia ograniczenia budżetowego 103**
* **Równowaga styczna 104** * **Zmiany dochodu i ceny 104** * Zmiana dochodu * Pojedyncza zmiana ceny *
Pochodne krzywej popytu 105 *

Podsumowanie 106 * **Przegląd pojęć 106** * **Zagadnienia do dyskusji 106** *

Rozdział 6
Produkcja i organizacja 107

A. Teoria produkcji i produkcji krańcowej 107
Wprowadzenie 107 * Funkcja produkcji * Produkt całkowity, przeciętny i krańcowy * Prawo malejących przychodów * **Korzyści skali 111** * **Krótki i długi okres 112** * **Zmiana technologiczna 113** *
Produktywność i całkowita funkcja produkcji 116 * Produkcyjność * Wzrost produktywności na skutek korzyści skali i zasięgu * Empiryczne przybliżenie funkcji produkcji całkowitej *

B. Organizacje biznesowe 118
Natura przedsiębiorstwa 118 * **Duże, małe i maciupeńkie firmy 119** * Indywidualna działalność gospodarcza * Spółka * Korporacja * Własność, kontrola i wynagrodzenie zarządu *

Podsumowanie 123 * **Przegląd pojęć 124** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 124** *
Zagadnienia do dyskusji 124 *

Rozdział 7
Analiza kosztów 126

A. Ekonomiczna analiza kosztów 126
Koszt całkowity: stały i zmienny 126 * Koszt stały * Koszt zmienny * **Definicja kosztu krańcowego 127**
* **Koszt przeciętny 129** * Koszt przeciętny lub jednostkowy * Przeciętne koszty stałe i zmienne * Związek pomiędzy kosztem przeciętnym a krańcowym * **Związek pomiędzy produkcją a kosztami 132** * Malejące przychody i kosztowe krzywe paraboliczne * **Wybór czynników produkcji w przedsiębiorstwie** * Krańcowe produkty a zasada najmniejszego kosztu produkcji *

B. Koszty w ekonomii i rachunkowości 135
Rachunek zysków i strat 135 * **Bilans 136** * Zasady rachunkowości * Księgowość kreatywna *

C. Koszt utraconych możliwości 139
Koszt utraconych możliwości i rynki 140 *

Podsumowanie 141 * **Przegląd pojęć 142** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 142** *
Zagadnienia do dyskusji 142 *

Załącznik 7
Produkcja, teoria kosztów i podejmowanie decyzji w przedsiębiorstwie 144

A. Liczbowa funkcja produkcji 144 * **Prawo malejącego produktu krańcowego 144** * **Kombinacja najmniejszego kosztu czynników produkcji przy danym poziomie produkcji 145** * Krzywe jednakowego produktu * Krzywe jednakowego kosztu * Złożenie izokwanty i izokoszty: styczna najmniejszych kosztów * Założenia najmniejszego kosztu *

Podsumowanie 147 * **Przegląd pojęć 148** * **Zagadnienia do dyskusji 148** *

Rozdział 8
Analiza rynków doskonale konkurencyjnych 149

A. Zachowania podażowe konkurentów 149
Zachowanie firmy konkurencyjnej 149 * Maksymalizacja zysku * Konkurencja doskonała * Podaż w warunkach konkurencji, gdy koszt krańcowy równoważy cenę * Koszt całkowity a punkt zamknięcia *



B. Zachowania podażowe w przemysłach konkurencyjnych 154
Sumowanie krzywych podaży przedsiębiorstw dla otrzymania podaży rynkowej 154 * Krótko- i długookresowa równowaga 155 * Długi okres w przemyśle konkurencyjnym *

C. Przypadki specjalne na rynkach konkurencyjnych 157
Zasady ogólne 157 * Koszt stały * Rosnące koszty i malejące przychody * Stała podaź i renta ekonomiczna * Zagięta wstecz krzywa podaży * Przesunięcie podaży *

D. Produkcyjność i kapitał na rynkach konkurencyjnych 160
Ewaluacja mechanizmu rynkowego 160 * Idea produkcyjności * Produkcyjność w równowadze konkurencyjnej * Równowaga przy wielu konsumentach i rynkach * Koszty krańcowe jako miernik produkcyjności * Kwalifikacje 163 * Niedoskonałości rynku * Hip, hip dla rynku, ale bez hurra *

Podsumowanie 165 * Przegląd pojęć 166 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 166 * Zagadnienia do dyskusji 166 *

Rozdział 9 **Konkurencja niedoskonała i monopol 169**

A. Przyczyny niedoskonałej konkurencji 169
Definicja niedoskonałej konkurencji * **Odmiany niedoskonałej konkurencji 171 * Monopol * Oligopol * Konkurencja monopolistyczna * Źródła niedoskonałości rynku 173 * Koszty a niedoskonałości rynku * Bariery wejścia ***

B. Zachowania monopolisty 177
Teoria krańcowego przychodu 177 * Cena, ilość i przychód całkowity * Krańcowy przychód a cena * Elastyczność a przychód krańcowy * Warunki do maksymalizacji zysku 180 * Równowaga monopolistyczna na wykresach * Doskonała konkurencja jako skrajny przypadek niedoskonałej konkurencji * Zasada wielkości krańcowych: co było, to minęło 183 * Awersja do strat a zasada wielkości krańcowych *

Podsumowanie 184 * Przegląd pojęć 185 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 185 * Zagadnienia do dyskusji 186 *

Rozdział 10 **Konkurencja ograniczona 187**

A. Zachowania w warunkach niedoskonałej konkurencji 187
Miara władzy rynkowej * **Natura niedoskonałej konkurencji 189 * Teoria niedoskonałej konkurencji 189 * Porozumienie oligopolistyczne * Konkurencja monopolistyczna * Konkurencja ograniczona * Dyskryminacja cenowa 193 ***

B. Teoria gier 195
Myślenie o ustalaniu ceny * **Wprowadzenie 196 * Strategie alternatywne * Gry, gry, wszędzie gry... ***

C. Polityka zwalczania władzy rynkowej 199
Gospodarcze koszty niedoskonałej konkurencji 199 * Koszt inflacji cen i spadku produkcji * Statyczne koszty niedoskonałej konkurencji * Polityka zapobiegania niedoskonałej konkurencji * Regulacja aktywności gospodarczej 201 * Po co regulować gospodarkę? * Trująca władza rynkowa * Usuwanie przeszkód w przepływie informacji * Prawo antymonopolowe a ekonomia 203 * Ramowe założenia * Podstawy prawa antymonopolowego: zachowanie i wielkość 204 * Nielegalne zachowania * Wielkość: czy duży jest gorszy? * Prawa antymonopolowe a produkcyjność *

Podsumowanie 207 * Przegląd pojęć 208 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 208 * Zagadnienia do dyskusji 209 *



Rozdział 11
Ekonomia niepewności

211

A. Ekonomia ryzyka i niepewności **211**

Spekulacja: ruch dóbr w czasie i przestrzeni 212 * Arbitraż i geograficzne siatki cen * Spekulacja a zachowanie cen w czasie * Rozkładanie ryzyka poprzez hedging * Wpływ spekulacji na gospodarkę * **Ryzyko i niepewność 215** *

B. Ekonomia ubezpieczeń **216**

Rynki kapitałowe i rozkład ryzyka * **Niedoskonałość rynku informacji 217** * Ryzyko moralne i selekcja negatywna * **Ubezpieczenia społeczne 218** *

C. Opieka zdrowotna: ten problem nie zniknie 219

Ekonomia ochrony zdrowia 219 * Specjalne cechy opieki zdrowotnej * Opieka zdrowotna w ramach ubezpieczeń społecznych * Rozdział ochrony zdrowia *

D. Innowacja i informacja **221**

Radykalna innowacja wg Schumpetera * Ekonomia informacji * Prawa własności intelektualnej * Problem Internetu *

Podsumowanie 224 * **Przegląd pojęć 225** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 225** * **Zagadnienia do dyskusji 225** *

CZĘŚĆ TRZECIA

RYNKI CZYNNIKÓW PRODUKCJI: PRACY, ZIEMI I KAPITAŁU
227

Rozdział 12

Jak rynki określają dochody

229

A. Dochód i majątek **229**

Dochód 230 * Dochody z czynników produkcji a dochody osobiste * Rola rządu * **Majątek 231** *

B. Wycena nakładów według krańcowej produktywności **232**

Natura popytu na czynniki produkcji 233 * Popyt na czynniki produkcji jako pochodna popytu * Popyt niezależny dla każdego z czynników produkcji * **Teoria podziału opartego na krańcowym przychodzie z produktu 235** * Krańcowy przychód z produktu * **Popyt na czynniki produkcji 236** * Popyt na czynniki produkcji w przedsiębiorstwach maksymalizujących zysk * Krańcowy przychód z produktu a popyt na czynniki produkcji * **Podaż czynników produkcji 238** * **Określanie cen czynników produkcji przez podaż i popyt 239** * **Podział dochodu narodowego 241** * Teoria krańcowej produktywności przy wielu czynnikach produkcji * **Niewidzialna ręka dochodów? 243** *

Podsumowanie 244 * **Przegląd pojęć 245** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 245** * **Zagadnienia do dyskusji 245** *

Rozdział 13

Rynek pracy

248

A. Zasady ustanawiania płac **248**

Ogólny poziom płac 248 * **Popyt na pracę 249** * Różnice w produktywności krańcowej * Przewaga komparatywna * **Podaż pracy 251** * Determinanty podaży * Wnioski empiryczne * **Różnicowanie płac 253** * Różnice w zawodach: kompensowanie różnic płacowych * Różnice w ludziach: jakość pracy * Różnice w ludziach: „renta” z jednostek unikatowych * Segmenty rynkowe i grupy niekonkurujące *

B. Zasady i polityka na rynku pracy **257**

Ekonomia związków zawodowych 257 * Negocjowanie umów zbiorowych * **Jak związki zawodowe podnoszą płace 258** * Teoretyczna nieokreśloność wpływu umów zbiorowych * **Wpływ na płace i**



zatrudnienie 259 * Czy związki podniosły płace? * Związki zawodowe a klasyczne bezrobocie *
Dyskryminacja 260 * **Analiza ekonomiczna dyskryminacji 261** * Definicja dyskryminacji * Dyskryminacja przez wykluczenie * Apetyt na dyskryminację * Dyskryminacja statystyczna * **Ekonomiczna dyskryminacja kobiet 263** * **Dowody empiryczne 263** * **Zmniejszanie dyskryminacji na rynku pracy 264** * Nierówny postępowanie *

Podsumowanie 264 * **Przegląd pojęć 265** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 265** *
Zagadnienia do dyskusji 266 *

Rozdział 14

Ziemia, surowce naturalne i środowisko 267

A. Ekonomia surowców naturalnych 267

Kategorie surowców 268 * **Zasób ziemi a renta 269** * Renta jako zwrot ze stałych nakładów *
Opodatkowanie ziemi *

B. Ekonomia środowiska 271

Efekty zewnętrzne 271 * Dobra publiczne a prywatne * **Nieefektywność rynku poddanego efektom zewnętrznym 272** * Analiza nieefektywności * Wycena szkód * Graficzna analiza zanieczyszczeń * **Polityka korygowania wpływu efektów zewnętrznych 275** * Programy rządowe * Prywatne inicjatywy * **Zmiany klimatyczne: spowalniać czy nie spowalniać 278** * Kłótnie i zanieczyszczenia czy rozsądek i obliczenia? *

Podsumowanie 280 * **Przegląd pojęć 281** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 281** *
Zagadnienia do dyskusji 281 *

Rozdział 15

Kapitał, stopa procentowa i zyski 283

A. Wprowadzenie do stóp procentowych i kapitału 283

Czym jest kapitał? * Ceny i renta inwestycyjna * Kapitał a aktywa finansowe * Stopa zwrotu z inwestycji *
Stopy zwrotu i stopy procentowe 284 * Stopa zwrotu z kapitału * Aktywa finansowe i stopy procentowe *
Bieżąca wartość aktywów 285 * Bieżąca wartość obligacji * Ogólny wzór wartości bieżącej * Maksymalizacja wartości bieżącej * **Tajemniczy świat oprocentowania 287** * Realne a nominalne stopy procentowe *

B. Teoria kapitału, zysków i stóp procentowych 291

Podstawy teorii kapitału 291 * Zaokrąglanie * Malejące przychody i popyt na kapitał * Określanie stopy procentowej i zwrotu z kapitału * Graficzna analiza zwrotu z kapitału * **Zyski jako zwrot z kapitału 295** *
Raporty statystyk zysku * Determinanty zysków * Empiryczny dowód na zwrot z pracy i kapitału *

Podsumowanie 297 * **Przegląd pojęć 298** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 298** *
Zagadnienia do dyskusji 299 *

CZĘŚĆ CZWARTA

EKONOMIA W PRAKTYCE

301

Rozdział 16

Opodatkowanie i wydatki rządowe 303

A. Kontrola rządu nad gospodarką 303

Narzędzia polityki rządowej 304 * Trendy w wielkości wpływu rządu * Wzrost kontroli i regulacji rządowej *
Funkcje rządu 306 * Podnoszenie efektywności gospodarki * Zmniejszanie nierówności ekonomicznej *
Stabilizacja gospodarki poprzez politykę makroekonomiczną * Międzynarodowa polityka gospodarcza * **Teoria wyboru publicznego 308** *

B. Wydatki rządowe 309

Federalizm fiskalny 309 * Wydatki federalne * Wydatki stanowe i lokalne * **Wpływ kulturalny i technologiczny 311** *



C. Ekonomiczne aspekty opodatkowania 312

Zasady opodatkowania 312 * Świadczenia a zasada zdolności do płacenia * Równość pozioma i pionowa * Kompromisy opodatkowania * **Podatki federalne 314** * Podatek dochodowy od osób fizycznych * Składki na ubezpieczenie społeczne * Podatek dochodowy od osób prawnych * Podatki konsumpcyjne * **Podatki stanowe i lokalne 317** * Podatek od nieruchomości * Inne podatki * **Skuteczność i sprawiedliwość systemów podatkowych 318** * Cel skutecznego opodatkowania * Skuteczność a sprawiedliwość * **Ostatnie słowo 320** *

Podsumowanie 320 * **Przegląd pojęć 321** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 321** * **Zagadnienia do dyskusji 321**

Rozdział 17

Skuteczność a sprawiedliwość: trudny wybór 323

A. Źródła nierówności 323

Dystrybucja dochodu i majątku 324 * Jak zmierzyć rozrzew pomiędzy różnymi poziomami dochodu * Dystrybucja majątku * Nierówności w ujęciu międzynarodowym * **Bieda w Ameryce 327** * Kim są biedacy? Kim są bogacze? * Tendencje rozbieżności *

B. Polityka przeciwdziałania biedzie 330

Pojawienie się koncepcji państwa dobrobytu * **Koszty redystrybucji 331** * Wykresy kosztów redystrybucji * Jak wiele pieniędzy wycieka? * Sumowanie wycieków * **Polityka przeciwdziałania biedzie: programy i krytyka 333** * Programy ubezpieczenia dochodów * Brak bodźców dla biedoty * **Bitwa o reformy społeczne 334** * Dwa spojrzenia na biedę * Współczesne programy wspierania dochodu w Stanach Zjednoczonych * Wpływy z podatku dochodowego * Amerykańska reforma społeczna z 1996 roku * **Polityka gospodarcza XXI wieku 336** *

Podsumowanie 336 * **Przegląd pojęć 337** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 337** * **Zagadnienia do dyskusji 338** *

Rozdział 18

Handel międzynarodowy 339

A. Natura handlu międzynarodowego 339

Handel międzynarodowy a krajowy * Tendencje w handlu zagranicznym * **Przyczyny międzynarodowego handlu dobrami i usługami 340** * Różnice w poziomie zasobów naturalnych * Różnice w gustach * Różnice w kosztach *

B. Przewaga komparatywna poszczególnych krajów 341

Zasada przewagi komparatywnej 341 * Rozbieżność interesów * Ricardiańska analiza przewagi komparatywnej * Ekonomiczne korzyści z handlu * Outsourcing jako forma handlu * **Graficzna analiza przewagi komparatywnej 344** * Ameryka bez handlu * Otwarcie na handel * **Rozciągnięcie na wiele dóbr i krajów 347** * Mnogość dóbr * Mnogość krajów * Handel trój- i wielostronny * **Kwalifikacje i co z nich wynika 348** *

C. Protekcyjnizm 349

Analiza handlu i cel z punktu widzenia podaży i popytu 350 * Wolny handel a zakaz handlu * Bariery handlu * Koszty ekonomiczne cel * **Ekonomika protekcyjnizmu 355** * Cele nieekonomiczne * Niesprzyjające warunki dla cel * Warunki potencjalnie sprzyjające cłom * **Wielostronne negocjacje handlowe 359** * Negocjowanie wolnego handlu * Ocena *

Podsumowanie 361 * **Przegląd pojęć 362** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 362** * **Zagadnienia do dyskusji 363** *



CZĘŚĆ PIĄTA
MAKROEKONOMIA: WZROST GOSPODARCZY I CYKLE KONIUNKTURALNE
365

Rozdział 19

Przegląd teorii makroekonomicznych 367

A. Podstawowe szkoły makroekonomii 368

Narodziny makroekonomii 368 * Cele i narzędzia makroekonomii 370 * Pomiar sukcesu ekonomicznego * Narzędzia polityki makroekonomicznej * Zależności międzynarodowe 376 *

B. Globalna podaż i popyt 377

Wewnątrz makroekonomii: globalna podaż i popyt 377 * Definicje globalnej podaży i popytu * Krzywe globalnej podaży i popytu * Historia makroekonomii: 1900–2008 380 * Rola polityki makroekonomicznej *

Podsumowanie 382 * Przegląd pojęć 383 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 383 * Zagadnienia do dyskusji 384 *

Załącznik 19

Dane makroekonomiczne dla Stanów Zjednoczonych 385

Rozdział 20

Pomiar aktywności gospodarczej 386

Produkt Krajowy Brutto: miara funkcjonowania gospodarki 386 * Dwie miary Produktu Narodowego: przepływ dóbr i przepływ dochodów * Rachunkowość państwowa jako pochodna rachunkowości przedsiębiorstw * Zagadnienie „podwójnej księgowości” * Szczegóły rachunkowości państwowej 391 * Realny i nominalny Produkt Krajowy Brutto: deflacja PKB o indeks cen * Konsumpcja * Inwestycje i budowanie kapitału * Zakupy rządowe * Eksport netto * Produkt Krajowy Brutto, Produkt Krajowy Netto i Produkt Narodowy Brutto * PKB a PNB: spójrzmy na liczby * Od PKB do dochodu rozporządzalnego * Kulisy rachunkowości rządowej 400 * Indeksy cen i inflacja 402 * Indeksy cen * Szacunki księgowe 404 *

Podsumowanie 405 * Przegląd pojęć 406 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 406 * Zagadnienia do dyskusji 406 *

Rozdział 21

Konsumpcja i inwestycje 408

A. Konsumpcja i oszczędności 408

Siatki wydatków budżetowych * **Konsumpcja, dochód i oszczędności 411** * Funkcja konsumpcji * Funkcja oszczędności * Krańcowa skłonność do konsumpcji * Krańcowa skłonność do oszczędzania * Rzut oka na definicje * **Narodowe zachowania konsumentów 416** * Determinanty konsumpcji * Funkcja krajowej konsumpcji * Alternatywne miary oszczędności *

B. Inwestycje 420

Determinanty inwestycji 420 * Przychody * Koszty * Oczekiwania * **Krzywa popytu inwestycyjnego 421** * Przesunięcie krzywej popytu inwestycyjnego * **W kierunku teorii globalnego popytu 424 ***

Podsumowanie 424 * Przegląd pojęć 425 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 425 * Zagadnienia do dyskusji 426 *

Rozdział 22

Cykle gospodarcze i popyt globalny 428

A. Czym jest cykl gospodarczy?

Cechy cyklu gospodarczego 429 * Teorie cyklu gospodarczego 431 * Kryzysy finansowe a cykle gospodarcze *



B. Popyt globalny a cykle gospodarcze 432

Teoria globalnego popytu 432 * Nachylona w dół krzywa globalnego popytu 433 * Przesunięcie globalnego popytu * Cykle gospodarcze a globalny popyt * Czy można uniknąć cyklu gospodarczego? *

C. Model mnożnikowy 437

Produkcja określana przez całkowite wydatki 437 * Przypomnienie znaczenia równowagi * Mechanizm dostosowawczy * Analiza numeryczna * **Mnożnik 440** * Model mnożnikowy w porównaniu z modelem AS-AD *

D. Polityka fiskalna w modelu mnożnikowym 441

Jak fiskalna polityka rządu wpływa na produkcję 442 * Wpływ opodatkowania na popyt całkowity * Przykład * **Mnożniki polityki fiskalnej 446** * Wpływ podatków * Model mnożnikowy a cykle koniunkturalne * Model mnożnikowy w szerszym ujęciu *

Podsumowanie 449 * Przegląd pojęć 450 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 451 * Zagadnienia do dyskusji 451 *

Rozdział 23

Pieniądz i system finansowy 453

Analiza mechanizmu obiegu pieniądza *

A. Współczesny system finansowy 454

Rola systemu finansowego * Funkcje systemu finansowego * Przepływ kapitału * **Wachlarz aktywów finansowych** * Powtórka ze stóp procentowych *

B. Pieniądz i jego historia 458

Ewolucja pieniądza 458 * Historia pieniądza * Składowe podaży pieniądza * **Popyt na pieniądz 461** * Funkcje pieniądza * Koszty zatrzymywania pieniądza * Dwa źródła popytu na pieniądz *

C. Banki a podaż pieniądza 463

Jak z cechów złotników rozwinęły się banki * Polityka rezerw częściowych * Końcowa równowaga systemowa * Współczesny system bankowości *

D. Rynek papierów wartościowych 465

Ryzyko i zwrot z poszczególnych aktywów * Bańki i krachy * Efektywność rynków a teoria błędzenia losowego * **Indywidualne strategie finansowe 470** *

Podsumowanie 471 * Przegląd pojęć 472 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 473 * Zagadnienia do dyskusji 473 *

Rozdział 24

Polityka pieniężna a gospodarka 475

A. Bank centralny i system Rezerwy Federalnej 475

Najważniejsze założenia banku centralnego 476 * Historia * Struktura * Cele banku centralnego * Funkcje Rezerwy Federalnej * Niezależność banku centralnego * **Jak bank centralny ustala krótkoterminowe stopy procentowe 478** * Przegląd działań Fed * Bilans banków Rezerwy Federalnej * Procedury operacyjne * **W jaki sposób Rezerwa Federalna wpływa na rezerwy banków 479** * Operacje otwartego rynku * Polityka okna dyskontowego: zabezpieczenie operacji otwartego rynku * Znaczenie rezerw obowiązkowych * Ustalanie stopy procentowej rynku międzybankowego *

B. Mechanizm obiegu pieniądza 484

Podsumowanie * Wpływ zmian w polityce pieniężnej na produkcję * Pułapka płynności * Polityka pieniężna w modelu AS-AD * Długofalowa polityka pieniężna *

C. Ekonomia pieniężna w praktyce 489

Monetaryzm i ilościowa teoria pieniądza i cen 489 * Korzenie monetaryzmu * Równanie wymiany i szybkość obiegu pieniądza * Ilościowa teoria cen * Współczesny monetaryzm * Fundament monetaryzmu: stała podaż pieniądza * Eksperyment monetaryzmu * Spadek znaczenia monetaryzmu * **Polityka pieniężna w gospodarce otwartej 493** * **Od globalnego popytu do globalnej podaży 495** *



**Podsumowanie 495 * Przegląd pojęć 496 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 497 *
Zagadnienia do dyskusji 497 ***

CZĘŚĆ SZÓSTA WZROST, ROZWÓJ I GOSPODARKA ŚWIATOWA 499

Rozdział 25
Wzrost gospodarczy 501
Długookresowe znaczenie wzrostu *

A. Teorie wzrostu gospodarczego 502
Cztery kółka wzrostu 502 * Zasoby ludzkie * Zasoby naturalne * Kapitał * Zmiany technologiczne i innowacje * **Teorie wzrostu gospodarczego 506** * Klasyczna dynamika Smitha i Malthusa * Wzrost gospodarczy z akumulacją kapitału: neoklasyczny model wzrostu * Analiza geometryczna modelu neoklasycznego * Centralna rola zmiany technologicznej * Zmiana technologiczna jako produkt ekonomiczny *

B. Wzorce wzrostu w Stanach Zjednoczonych 512
Fakty na temat wzrostu gospodarczego * Powiązania siedmiu tendencji z teoriami wzrostu gospodarczego * Źródła wzrostu gospodarczego * **Najnowsze trendy produktywności 516** * Odbicie produktywności *

**Podsumowanie 518 * Przegląd pojęć 519 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 519 *
Zagadnienia do dyskusji 520 ***

Rozdział 26
Wyzwania rozwoju gospodarczego 521

A. Wzrost populacji a rozwój 521
Fatalizm maltuzjański 521 * Granice wzrostu i neomaltuzjanizm *

B. Wzrost gospodarczy w krajach ubogich 524
Aspekty rozwoju kraju 524 * Rozwój ludzki * **Cztery składowe rozwoju 525** * Zasoby ludzkie * Zasoby naturalne * Kapitał * Zmiana technologiczna i innowacje * Błędne koło, zakłęty krąg * **Strategie rozwoju gospodarczego 531** * Hipoteza kroku wstecz * Uprzemysłowienie a rolnictwo * Państwo przeciwko rynkom * Wzrost a orientacja zewnętrzna * Wyrok *

C. Alternatywne modele rozwoju 533
Bukiet „ISMS” 533 * Podstawowy dylemat: gospodarka rynkowa czy nakazowa * **Modele azjatyckie 534** * Azjatyckie tygrysy * Rozkwit Chin * **Socjalizm 535** * **Ślepa uliczka: gospodarki centralnie planowane 536** * Złowroga przepowiednia * Od książek do realizacji: gospodarka nakazowo-rozdzielcza w stylu radzieckim * Od Marksa do rynku * Ostatnie przebliski ostrożnego optymizmu *

**Podsumowanie 539 * Przegląd pojęć 540 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 540 *
Zagadnienia do dyskusji 541 ***

Rozdział 27
Kursy walutowe i międzynarodowy system finansowy 543
Tendencje w handlu międzynarodowym 544 *

A. Bilans płatniczy 545
Bilans rachunku płatności bieżących 545 * Debet i kredyt * Szczegóły bilansu płatniczego *

B. Ustalanie kursów wymiany walut 548
Kursy walutowe 548 * **Międzynarodowy rynek walutowy 549** * Efekty zmian w handlu zagranicznym * Kursy walutowe a bilans płatniczy * Parytet siły nabywczej a kursy walutowe *

C. Międzynarodowy system walutowy 553



Stale kursy wymiany: klasyczny parytet złota 554 * Mechanizm autoregulacji Hume'a * Koncepcja Hume'a we współczesnej makroekonomii * **Międzynarodowe instytucje walutowe po II wojnie światowej 557** * Międzynarodowy Fundusz Walutowy * Bank Światowy * System z Bretton Woods * Interwencja * **System kursów płynnych 559** * **Obecny system mieszany 560** * Konkluzja *

Podsumowanie 560 * **Przegląd pojęć 561** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 562** * **Zagadnienia do dyskusji 562** *

Rozdział 28

Makroekonomia w gospodarce otwartej 564

A. Handel zagraniczny i aktywność gospodarcza 564

Eksport netto i produkcja w gospodarce otwartej * Determinanty handlu i eksportu netto * **Krótkookresowy wpływ handlu na PKB 566** * Krańcowa skłonność do importu i krzywa wydatków * Mnożnik gospodarki otwartej * **Handel i finanse w Stanach Zjednoczonych w okresie płynnych kursów walutowych 569** * **Mechanizm obiegu pieniądza w gospodarce otwartej 571** *

B. Współzależności w gospodarce światowej 574

Wzrost gospodarczy w gospodarce otwartej 574 * **Oszczędności i inwestycje w gospodarce otwartej 574** * Określanie oszczędności i inwestycji w warunkach pełnego zatrudnienia * **Stymulowanie wzrostu w gospodarce otwartej 578** *

C. Zagadnienia gospodarki międzynarodowej 580

Konkurencyjność i produktywność 580

„Deindustrializacja Ameryki” * Tendencje w produktywności * **Europejska Unia Walutowa 581** * W kierunku wspólnej waluty: euro * Zyski i straty z unii walutowej * **Ostateczne szacunki 583** *

Podsumowanie 583 * **Przegląd pojęć 585** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 585** * **Zagadnienia do dyskusji 585** *

CZĘŚĆ SIÓDMA

BEZROBOCIE, INFLACJA I POLITYKA GOSPODARCZA

587

Rozdział 29

Bezrobocie i fundamenty globalnej podaży 589

A. Fundamenty globalnej podaży 589

Determinanty globalnej podaży 590 * Produkcja potencjalna * Koszty nakładów * **Globalna podaż w krótkim i długim okresie 593** * Lepkie płace i ceny oraz wznosząca się krzywa AS *

B. Bezrobocie 594

Pomiar bezrobocia 595 * **Wpływ bezrobocia 595** * Wpływ ekonomiczny * Wpływ społeczny * **Prawo Okuna 597** * **Ekonomiczna interpretacja bezrobocia 597** * Bezrobocie równowagi * Bezrobocie nierównowagi * Mikroekonomiczne źródła nieelastyczności płac * **Zagadnienia rynku pracy 601** * Kim są bezrobotni? * Czas trwania bezrobocia * Powody braku pracy * Bezrobocie z powodu wieku *

Podsumowanie 606 * **Przegląd pojęć 607** * **Literatura uzupełniająca i strony internetowe 607** * **Zagadnienia do dyskusji 607** *

Rozdział 30

Inflacja 609

A. Definicja i wpływ inflacji 609

Czym jest inflacja? 609 * Historia inflacji * Trzy gatunki inflacji * Inflacja oczekiwana a nieoczekiwana * **Gospodarcze znaczenie inflacji 614** * Wpływ na dystrybucję dochodu i majątku * Wpływ na efektywność gospodarki * Efekty makroekonomiczne * Jaka jest optymalna stopa inflacji? *



B. Współczesna teoria inflacji

616

Ceny w ujęciu modelu AS-AD 617 * Inflacja oczekiwana * Inflacja ciągniona przez popyt * Inflacja napędzana przez koszty i „stagflacja” * Oczekiwanie a inflacja * Poziom cen a inflacja * **Krzywa Phillipsa 620** * Krótkookresowa krzywa Phillipsa * Bezrobocie równowagi (NAIRU) * Od krótkiego do długiego okresu * Pionowa długookresowa krzywa Phillipsa * Szacunki ilościowe * Krytyka NAIRU * Przegląd *

C. Rozterki polityki antyinflacyjnej

624

Jak długi jest długi okres? * Ile kosztuje redukcja inflacji? * Zdolność kredytowa a inflacja * Strategie obniżania bezrobocia *

Podsumowanie 627 * Przegląd pojęć 628 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 628 * Zagadnienia do dyskusji 629 *

Rozdział 31

Barieri makroekonomiczne

630

A. Ekonomiczne konsekwencje długu publicznego 630

Historia fiskalizmu 631 * Rządowa polityka budżetowa 632 * Budżet rzeczywisty, cykliczny, strukturalny * **Ekonomia długu i deficytu 633 * Krótkookresowy wpływ deficytu 633** * Krótki a długi okres * Polityka fiskalna a model mnożnikowy * **Dług publiczny a wzrost gospodarczy 634** * Historyczne tendencje * Dług zewnętrzny a wewnętrzny * Nieefektywność opodatkowania * Przesunięcie kapitału * Dług a wzrost *

B. Postęp we współczesnej makroekonomii 638

Makroekonomia klasyczna i prawo Saya 639 * Saya prawo rynków * **Współczesna makroekonomia klasyczna 639** * Oczekiwanie racjonalne * Rzeczywiste cykle gospodarcze * Ricardiańskie podejście do polityki fiskalnej * Płace proefektywnościowe * Ekonomia podażyowa * **Implikacje polityki 642** * Nieefektywność polityki * Potrzeba jasnych reguł * Nowa synteza? *

C. Stabilizacja gospodarki

643

Związki pomiędzy polityką monetarną i fiskalną 643 * Zarządzanie popytem * Kombinacja polityki pieniężnej i fiskalnej * **Reguły czy wolność? 646** * Ograniczenia budżetowe w legislaturze? * Reguły pieniężne dla Fed? *

D. Wzrost gospodarczy a dobrobyt społeczeństwa 648

Duch przedsiębiorczości 649 * Stymulowanie postępu technologicznego *

Podsumowanie 650 * Przegląd pojęć 652 * Literatura uzupełniająca i strony internetowe 652 * Zagadnienia do dyskusji 652 *

Słowniczek 654

Indeks 677